

સંતભગવંત સાહેબજીની ૬૬ માહાત્મ્યસભર વાલી સદા...

શિબિર : જીવનમાં સત્સંગના ચાર પાયા : માહાત્મ્ય-નિશ્ચય-આશરો-સેવા.
એકતા નગર, રાજપીપળા, નર્મદા : ૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૩

વર્ષોથી જળઝીલણીનો ઉત્સવ વડોદરા ખાતે અ.નિ. જે.સી. પટેલ, અ.નિ. ભરતકુઆના સમયથી વડોદરા સત્સંગમંડળ ઊજવે છે. આ વર્ષે પણ જળઝીલણીનો ઉત્સવ સદ્ગુરુ પ.પૂ. અશ્વિનભાઈના સાંનિધ્યમાં નર્મદા કિનારે સુંદર રીતે ઊજવવો હતો. પણ, આપણે જાણીએ છીએ કે, આ અરસામાં વાવાઝોડાના તોફાનની આગાહી હતી એટલે એ કેન્સલ રાખ્યું. પણ બધાંનાં હૈયામાં સમૈયો ઊજવવાનો થનગનાટ રહ્યો જ હતો. પરિણામે, વરસાદનો માલો લસારો થતાં પૂ. શંકરકાકા, પ્રમુખશ્રી પૂ. અશ્વિનભાઈ, પૂ. સી. ટી. પટેલની પ્રાર્થનાથી સદ્ગુરુ પ.પૂ. અશ્વિનભાઈની આજ્ઞાથી આ ‘સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી’ના કેવડિયા પરિસરમાં ત્રણ દિવસનો સમૈયો તે પણ કેવળ યુવાનોને જ અનુલક્ષીને રખાયો, આનંદ થયો.

૧૯૫૦માં શાસ્ત્રીજી મહારાજે પોતાના ભૌતિક દેહનો ત્યાગ કર્યો પછી યોગીજી મહારાજ બોચાસણ સંસ્થાના અધિપતિ તરીકે બિરાજ્યા. શાસ્ત્રીજી મહારાજે નિર્દેશ કરેલો - ‘હું તે યોગી ને યોગી તે હું.’ પણ કોઈને ખ્યાલ ના આવે કારણ કે, યોગીજી મહારાજ ભલા-ભોળા, સીધા-સાદા સામાન્ય સાધુ દેખાતા. યોગીજી મહારાજ હેત-પ્રેમ કરતા, આપણું ધ્યાન રાખતા, આપણે કહીએ તેમ કરતા, આપણી વાત સાંભળતા એટલે ભલા-ભોળા લાગતા. પણ, બોચાસણ સંસ્થા અત્યારે જે સ્તરે છે ત્યાં લઈ જવાનું પાયાનું કામ ૧૯૫૦ પછી યોગીજી મહારાજે કર્યું. આપણે જાણી છીએ કે, તે વખતના સમૈયામાં અત્યારની દૃષ્ટિએ કોઈ વ્યવસ્થા નહોતી. પણ, બાપાએ કોઈને કહ્યું નહીં કે, તમે આ બરોબર નથી કરતા, તમારે આમ કરવું જોઈએ-તેમ કરવું જોઈએ. યોગીજી મહારાજ એટલે માહાત્મ્યનું સ્વરૂપ ! કોઈ દિવસ નકારાત્મક વાત તેમના મુખ પર ના આવે, એ વિચાર જ નહીં. એમણે સંકલ્પ કર્યો અને ૧૨થી ૩૦ વર્ષના યુવાનોને એમણે દૃષ્ટિમાં

લીધા. બાપાએ જોયું કે, આ યુવાનો માત્ર ઉપદેશથી સુધરતા નથી, પણ પ્રેમથી સુધરે છે. પ્રેમના શસ્ત્રનો શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ જો કોઈએ કર્યો હોય તો તે યોગીજી મહારાજે. અમને બધા યુવાનોને તેઓએ અસાધારણ પ્રેમ આપ્યો. મહંત સ્વામીથી લઈને હરિપ્રસાદ સ્વામી, ગુરુજી, પ્રેમસ્વરૂપ સ્વામી, ડોક્ટર સ્વામી, ભક્તિપ્રિય સ્વામી, ઈશ્વરચરણ સ્વામી ને બધા સંતો અને અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ, સનંદભાઈ, વી.એસ. અને વ્રતધારી સંતો ને બીજા યુવાનો ગૃહસ્થ થયા; એ બધા યુવાનોને બાપાએ ખૂબ પ્રેમ આપ્યો. એમના પ્રેમને લઈને બધાને એમની વાત મનાઈ, એમણે જે આજ્ઞાઓ આપી એ આજ્ઞાઓ પળાઈ, એમને ના ગમે એવું મૂકી દીધું અને એમના પ્રેમના લીધે ના આવડે એવી પ્રવૃત્તિમાં જોડ્યા તોય એ પ્રવૃત્તિ કરી. એમના પ્રેમને લઈને બધું થયું. તો અત્યારે જોઈએ છીએ કે, તે બધા યુવાનો દ્વારા બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની આખી શિકલ બદલાઈ ગઈ. આપણા અનુપમ મિશનનું પણ એમાંથી જ સર્જન થયું. યોગીબાપાનો સાચો વારસો આ યુવાનો છે. એટલે યુવાનો માટે આ શિબિર કરી. બીજી વસ્તુ, બાપા કહેતા કે, ‘યુવાનો એ કોરી સ્લેટ છે.’ લખેલું હોય એમાં તમે લખવા જાવ તો મેળ ના પડે. કારણ કે, બધું ભેળસેળ થઈ જાય અને કોરું હોય એમાં જે લખો એ ચોખ્ખું લખાય અને વંચાય.

આપણે એક દાખલો ઘણી વખત સાંભળ્યો છે અને જાણીએ છીએ. એક સંગીતકાર પાસે એક યુવાન ભણવા ગયો. જઈને કહે, ‘મારે સંગીત ભણવું છે.’ સંગીતકારે પૂછ્યું કે, ‘સંગીત ભણવા આવ્યો છે પણ તને કશું આવડે છે ?’ ત્યારે કહે, ‘થોડું થોડું હાર્મોનિયમ આવડે છે, થોડાં થોડાં તબલાં આવડે છે, થોડું થોડું ગિટાર-સિતાર વગાડી જાણું છું. હવે મારે આગળ વધારે શીખવું છે.’ ત્યારે સંગીતકાર કહે, ‘તારી ૨૦૦૦ રૂપિયા ફી.’ એ બેઠો હતો ને બીજો

ભગવાનને રાજી કરવાનો
ટૂંકો રસ્તો -
બ્રહ્મરૂપ થઈ પરબ્રહ્મની ઉપાસના કરવી
તે છે.

યુવાન સંગીત શીખવા આવ્યો. એને પણ સંગીતકારે પૂછ્યું કે, 'તને કશું આવડે છે?' ત્યારે કહે, 'ના. કોરોકટ છું. સંગીતની એબીસીડી કાંઈ આવડતું નથી. પણ મને અંદરથી થાય છે કે, જો શીખીશ તો આવડશે.' એટલે સંગીતકાર કહે, 'તારી ૫૦૦ રૂપિયા ફી.' એટલે પહેલા આવેલા યુવાને પૂછ્યું, 'મને થોડું થોડું આવડે છે એની ૨૦૦૦ રૂપિયા ફી અને આને કશું નથી આવડતું એની ૫૦૦ રૂપિયા ફી? આ કયા પ્રકારનો હિસાબ છે?' ત્યારે સંગીતકાર કહે, 'અમારો હિસાબ તો બરોબર છે. જુઓ, તમને જે થોડું થોડું આવડે છે, એને ભૂંસતાં મને સમય લાગશે અને પછી તમને શિખવાડીશ. એટલે મારો વધારે સમય તો જૂનું ભૂંસવામાં જશે. એ ભૂંસવાના વધારે રૂપિયા લઉં છું.' એમ, આપણે ઘોળા વાળવાળાં ઘણું બધું સમજીને આવ્યાં હોઈએ. ઘણા માણસો જ્યાં જન્મ્યા હોય, જે ઘરમાં રહ્યા હોય, જે પદ્ધતિમાં જીવ્યા હોય, જે બધું જોયું, કર્યું, સાંભળ્યું હોય; પછી સત્પુરુષ જ્યારે કંઈક વાત કરે ત્યારે મન અંદર ધુબાકા માર્યા કરે, વાત માનવા જ ના દે. ચવ્વડ થઈ ગયેલી પ્રકૃતિ, સ્વભાવ અને એવા સંસ્કારોને ભૂંસીને કરવાનું એટલે મોટી ઉંમરનાને અઘરું પડે. જ્યારે યુવાન હોય એને નવું શીખવાની તાલાવેલી હોય, સારું અને નવું હોય એ સ્વીકારવાની એના હૈયામાં ઘગશ હોય. કંઈક નવું કરવાની અંદરથી ભાવના હોય; એ સદા યુવાન કહેવાય! એવા યુવાનોને પ્રભુને રાજી કરવાનું સહેલું પડે. આપણે એક ભગવાનને રાજી કરવા માટે ભગવાનના માર્ગે ચાલ્યાં છીએ.

તો બોલો : 'મારા જીવનનું ધ્યેય મારા ઈશ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવી એ જ છે. એ માટે જે કરવું પડે તે કરીશું અને જે મૂકવું પડે તે મૂકી દઈશું એ મારી સાધના છે.' આ આપણી સાધના છે. ભગવાનને રાજી કરવા નીકળ્યા

છીએ. 'કરેંગે યા મરેંગે પણ પ્રભુની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરેંગે' એવું હોય એ યુવાન કહેવાય. ભગવાનને રાજી કરવાના ધ્યેયવાળા એવા યુવાનો આપણે ભેગા થયા છીએ. ભગવાનને રાજી કરવાનું ધ્યેય હોય, પણ ત્યાં પહોંચવું કેવી રીતે? ધ્યેય ઉપર પહોંચવા રસ્તો જોઈએને? એ રસ્તો ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજ ને ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજે અક્ષર-પુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસના દ્વારા આપણા માટે કંડાર્યો. એ માર્ગે ચાલીને આપણે ધ્યેય ઉપર પહોંચવું છે. ધ્યેય નક્કી કર્યું હોયકે, સ્ટેચ્યૂ ઓફ યુનિટી જવું છે, તો અમદાવાદથી નીકળ્યા પછી તમારે રસ્તો જોવો પડે ને કે કયા રસ્તે જવાનું? તમે જો સાઉથ તરફ આવવાને બદલે જો નોર્થ તરફ જાવ તો પોરબંદર પહોંચી જાવ. તમે જો ઊંઘી દિશામાં ચાલો તો કેમનું પહોંચાય? ધ્યેય માટે નીકળેલા માણસને જો ધ્યેય ખબર ના હોય તો પહોંચી શકે નહીં.

ભણતા વિદ્યાર્થીને ડોક્ટર, એન્જિનિયર, ફાર્માસિસ્ટ થવું હોય તો મહેનત કરીને લાઈબ્રેરીમાં જઈને તે વિષયોનાં પુસ્તકો વાંચવાં પડે. મુનશીની કે જવેરચંદ મેઘાણીની નવલકથાઓ વાંચે તો દેખાય એવું કે, દસ-દસ કલાક વાંચે છે. એ પુસ્તકો સારાં છે, પણ એને જે ધ્યેય ઉપર પહોંચવું છે એ માટે એ પુસ્તકો કામનાં નથી. એમ, આપણે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનની અંતરની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવાનું ધ્યેય લઈને નીકળ્યા છીએ. એના માટે પોતાની જાતે વ્રત કરે, એકટાણાં કરે, ધારણાં-પારણાં કરે, મંદિરોમાં જાય; આ બધું દેખાય છે સારું અને આ બધું કરવાથી પુણ્ય મળે, યાદ રાખો! એ નકામું નથી જતું, જગતના લોકો આંટાફેરા ને આશીર્વાદ કરે છે એના કરતાં તો એ સારું છે, પણ તમે જે ધ્યેય પર જવાનું નક્કી કર્યું છે, એ ધ્યેય પર પહોંચવાનો એ માર્ગ બહુ લાંબો માર્ગ છે. ભગવાનને રાજી કરવાનો ટૂંકો રસ્તો - બ્રહ્મરૂપ થઈ પરબ્રહ્મની ઉપાસના કરવી તે છે. અને તે દ્વારા છર્તીદિલે અક્ષરધામનાં

સુખ, શાંતિ ને આનંદ પામવાં. એ ધ્યેય પર પહોંચવાનો સાચો, સરળ ને આનંદદાયક માર્ગ કયો ?

ભગવાનને રાજી કરવાનું, ભગવાનના થઈને જીવન જીવવાનું ધ્યેય નક્કી કર્યું હોવા છતાં આપણે ખેતી કરવી છે, ઉદ્યોગ ચલાવવા છે, ઘરસંસાર છે, છોકરાં પરણાવવાં છે, મોટા મોટા બંગલા છે, સારી સારી ગાડીઓ છે, સરસ સરસ આભૂષણો, સરસ સરસ કપડાં ને બધું પહેરવું છે ને છતાં આ ધ્યેય પર પહોંચવું છે. બાકી, ઘણા તો કહે કે, એ ધ્યેય ઉપર પહોંચવા આ બધું ના જોઈએ, સોનું ને સ્ત્રી તો ત્યજ્ય છે; તો આ બધું છોડી દો. આવું બધું સાંભળીએ એટલે આપણને થાય કે, આપણાંથી આ નહીં થાય. આ બધું રાખીને ધ્યેય પર આનંદપૂર્વક પહોંચવું હોય તો એ માર્ગ કયો ? શાસ્ત્રીજી મહારાજની અને ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજની અદ્ભુતતા કે, એમણે અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસનાનો માર્ગ કંડાર્યો ! તેઓ તરફની ભક્તિ અદા કરવા આપણે સૌએ આપણા બ્રહ્મજ્યોતિ મંદિરમાં શાસ્ત્રીજી મહારાજ અને યોગીજી મહારાજની સોનાની મૂર્તિઓ પધરાવી છે.

માહાત્મ્ય - નિશ્ચય - આશરો અને સેવા; જીવનમાં સત્સંગના આ ચાર પાયા કે, જેની પર ઈમારત ઊભી થાય. આપણને શિબિરનો આ વિષય આપ્યો છે. પહેલો નિશ્ચય. મારા ઈષ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન સર્વોપરી છે. દરેકના હૃદયમાં પોતાના ઈષ્ટદેવ સર્વોપરી સ્થાને હોવા જોઈએ. આપણને આપણાં મા-બાપ માટે બહુ પ્રેમ હોય તો ઘરમાં કેટલી મોટી મૂર્તિ રાખીએ ! આપણને જેના માટે પ્રેમ હોય એની મોટી મૂર્તિ રાખીએ. આપણા ઘરમાં ભગવાનની મૂર્તિ મૂકીએ, સત્પુરુષની મૂર્તિ મૂકીએ, એ કંઈ શોભા નથી; પણ અમારા જીવનમાં એમનું કેટલું બધું માહાત્મ્ય છે એનું દર્શન છે ! ઘરે કોઈ આવે એને પણ થાયકે, એના ઈષ્ટદેવનું એના હૃદયમાં કેવું સ્થાન છે ! આપણા ઈષ્ટદેવનું

આપણા હૃદયમાં સર્વોપરી સ્થાન છે, એ સ્થાન બીજું કોઈ લઈ શકે નહીં કે લઈ શકવાને સમર્થ પણ થાય નહીં. બાકી, ઐશ્વર્ય-પ્રતાપ, રિદ્ધિ-સિદ્ધિને ચમત્કાર બતાવનારા ઘણા મળશે, પણ એમાં હલવાવાનું નહીં.

ધંધો, વ્યાપાર, ઘર, સંસાર, ગાડી બધું રાખીને કરવાનું છે, કશું છોડવાની વાત નથી અને છતાં ધ્યેય ઉપર પહોંચવું છે. એ ધ્યેય ઉપર પહોંચવા માટેનો શ્રેષ્ઠ માર્ગ-ભગવાનને કર્તા-હર્તા માનવા એ છે. અને ભગવાન એવા સત્પુરુષ દ્વારા પ્રગટ છે-એ નિશ્ચયમાં જરાય ડગમગાટ ના થાય. એક વખત ભગવાનની, સત્પુરુષની અનુભૂતિ થઈ ગઈ હોય કે, મારા ગુરુમાં ભગવાન પ્રગટ છે, પછી વારંવાર અનુભવ નહીં કરવાના. ભગવાન ને સત્પુરુષને વિશે સાચો ભાવ હશે, નિશ્ચય હશે, ‘મારે ભગવાનને રાજી કરવા છે, છે ને છે જ’ એવો ભાવ હશે તો ભગવાન કહે, ‘એની પ્રાર્થના હું સાંભળું છું ને પ્રાર્થનાનો જવાબ આપું છું. અને હું જ્યાં પ્રગટ હોઈશ એવા સત્પુરુષને વિશે એને જોડીશ, એને અનુભૂતિ કરાવીશ.’ એક વખત અનુભૂતિ થાય પછી બે હાથ જોડીને એમની આજ્ઞા પાળો.

ગઢડા પ્રથમનું પહેલું ‘વચનામૃત’ તમે વાંચજો. ભગવાનના સ્વરૂપમાં મનની વૃત્તિ જેને અખંડરહે એના હાથમાં ચિંતામણિ આવ્યો. જે ચિંતવો તે મળે, જે વિચારો એ થાય, જે જોઈએ એ મળે. એમ, બાપાની મૂર્તિની સ્મૃતિ કરીને સંકલ્પ કરો તો પૂરા થાય, થાય ને થાય જ. પણ સાથે આપણે એવો વિચાર કરવો કે, આપણે માનવ છીએ, ગુણાતીતભાવને પામેલા નથી એટલે એ પ્રાર્થના કરી કે, ‘અહંકારમાંથી સંકલ્પો થાય ત્યારે તમે એ તો પૂરા ના જ કરશો. તમે રાજી ના થાવ એવા કોઈ સંકલ્પ તમારે પૂરા કરવા નહિ.’ આપણા જીવનમાં જે કંઈ થયું છે, થઈ રહ્યું છે અને થશે એ મારો પ્રભુ કરી-કરાવી રહ્યો છે ને મારા સારા માટે જ છે એવો સ્વીકાર કરી, એમાં આનંદ કરીએ. યોગીજી મહારાજ

પ્રભુનું માહાત્મ્ય હોય ને
સાચા ભાવે પ્રાર્થના કરીએ તો
પ્રભુ સાક્ષર કરે, કરે ને કરે જ !

આપણે બધાં
પ્રભુનાં થઈને જીવન જીવવા,
પ્રભુને રાજી કરવાના ધ્યેય ઉપર પહોંચવા માટે
સેવા કરીએ છીએ.

જેવા દિવ્ય પુરુષ ! શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનનું પ્રગટીકરણ એમના થકી હતું. તેમનામાં અમે જોડાયા તો અમે ગમે એવા હતા તોય અમને સારા માર્ગે ચાલતા એમણે કર્યા. દાદુકાકા, પપ્પા, બા, યોગીબાપાનાં પ્રેમ અને માર્ગદર્શને બહુ કામ કર્યાં. આપણને પણ એવો જ યોગ પ્રાપ્ત થયો છે. અમારા વખતે કાકા-પપ્પા-બા ને બધાં હતાં, અત્યારે અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈને આ બધા સંતો છે.

એક નિશ્ચય ભગવાનનો, માહાત્મ્ય પ્રભુનું ! માહાત્મ્ય હોય તો દોષ નહીં દેખાય, યાદ રાખો ! નહીં તો નાની નાની બાબતોમાં દોષ દેખાશે. આપણે અહીં શિબિરમાં ૭૫૦થી ૮૦૦ ભેગાં થયાં છીએ. આ બધાંમાં કાલે મને બતાવજો કે, એક્સરખા ચહેરાવાળા કોઈ બે માણસો છે ? ના. એક સ્વભાવવાળા કોઈ બે છે ? ના. દરેકના સ્વભાવ જુદા, મોંઢાં જુદાં, લાઈકિંગ જુદું - બધું જુદું જુદું. હવે એવાને એડજસ્ટ થઈને જીવવાનું, સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખવાનાં. આ આપણી એક સાધના છે ! એટલે એકબીજાંનાં સ્વભાવ ને પ્રકૃતિ ગમાડો, તે ક્યારે ગમે ? જો માહાત્મ્ય હોય તો ગમે. ભગવાનના માહાત્મ્યરૂપી જો બોન્ડિંગ હોય તો છૂટાં નહીં પડાય. મારા પ્રભુ સર્વોપરી છે, એમના સંબંધવાળા નિર્દોષને દિવ્ય છે. એ માહાત્મ્ય હશે તો મને જે દોષ દેખાય છે, એ મારા દોષનું રિક્લેક્શન છે-એવી અંતર્દૃષ્ટિ કરીને જો પ્રાર્થના કરીશું તો અંદરથી પ્યોર થતા જઈશું. ભગવાન મળ્યા, સાધુ મળ્યા, અદ્ભુત સત્સંગ મળ્યો પછી પણ આપણે બદલાતાં કેમ નથી ? કારણકે, આપણે બદલાવું નથી. આપણી ચવ્વડ જેવી પ્રકૃતિ પ્રમાણે જ રહેવું છે ને એ પ્રમાણે જ જોવું છે, એ પ્રકારે જ બોલવું છે, એ પ્રકારે જ આપણે ઈન્ટરપ્રિટેશન કરવાં છે ; તો કર્યા કરો. તમે નવા નવા પ્રોબ્લેમ ઊભા કર્યા કરો તો બીજાં બધાં આગળ જશે. ક્લાસમાં એક છોકરો નપાસ થાય તો બીજા ૪૯ છોકરાઓ એની કંઈ રાહ જુએ ? તેઓ તો આગળ જવાના.

એમ, જ્યાં સુધી ગુણાતીતભાવને નહીં પામીએ, તો શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને તો સંકલ્પ કર્યો છે કે, ‘અમે આ બ્રહ્માંડમાં આવ્યા છીએ તે હવે જઈશું નહીં, એવા ગુણાતીત સાધુ થકી પ્રગટ રહીશું.’ તે ક્યાં સુધી ? ‘તો માનવમાત્ર ગુણાતીતભાવને પામશે ત્યાં સુધી.’ લ્યો, આમાં આપણે સૌ ક્ષાવી ગયાં કે, આપણે પણ ગુણાતીતભાવને પામી શકીશું. આપણને સર્વને ગુણાતીતભાવને પમાડવા છે. જિનિયસ છોકરો હોય તે આડી-અવળી માથાકૂટો કર્યા વગર પુસ્તક ને પોતાના પ્રોફેસર ને પોતાની કોલેજ ને પોતાની રૂમ; એમ બસ મંડી પડે તો થોડાક સમયમાં ડોક્ટર કે જે ધાર્યું હોય તે થઈ જાય. એમ, મારા પ્રભુ, મારા સત્પુરુષની આજ્ઞાનો મુદ્દો બનાવીને કામ કરો, વ્યાપાર-નોકરી-ધંધો બધું કરો પણ નિશ્ચય ભગવાનનો. કંઈ પણ થાય તો સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ... થવું જોઈએ. આપણને કંઈક પણ થાય તો તરત બૂમ પાડીએ, ‘ઓ બાપરે !’ એના બદલે શું થવું જોઈએ ? ‘હે મહારાજ ! હે સ્વામિનારાયણ ભગવાન !’ એ નિશ્ચય કહેવાય. ઊંઘમાં પણ સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ થાય !

કુંડળના દરબાર અમરા પટગરને ‘સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ’ બોલવાની ટેવ હતી. એક દિવસ મહારાજ સારંગપુરમાં બિરાજમાન હતા ત્યારે રાત્રે બે વાગ્યે સેવકને જગાડીને ઘોડી પર બેસીકુંડળ પઢાર્યા. દરબારની ડેલી ખખડાવી. અમલા પટગરે ડેલી ખોલી તો સ્વામિનારાયણ ભગવાનનાં દર્શન થયાં. કહે, ‘મહારાજ ! અત્યારે ક્યાં થી ?’ મહારાજ કહે, ‘કેમ તું ‘સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... કહીને બોલાવતો હતોને !’ તો કહે કે, ‘મહારાજ, મને તો તેવી ટેવ પડી ગઈ છે.’ તો મહારાજ કહે, ‘જે અમને સંભારે તેમને ત્યાં દોડી જવાની અમને ટેવ છે.’-આ નિશ્ચય, આ નિષ્ઠા ! કાંઈ પણ થાય તો ‘સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ

સ્વામિનારાયણ' થવું જોઈએ. મહારાજની જબરજસ્ત નિષ્ઠા-નિશ્ચય આવાં હોવાં જોઈએ. આ પાયાની વસ્તુ છે.

આશરો - અમને સુખ દેનાર પણ ભગવાન છે ને દુઃખમાંથી ઉગારનાર પણ તે જ છે. ધંધામાં નફો આપનાર પણ તું છે અને ધંધામાં ખોટ આવશે તો એમાંથી બહાર કાઢનાર પણ તું છે. પરીક્ષામાં પાસ કરનાર પણ તું છે અને નાપાસ કરે તો પણ મારું સારું કરનાર પણ તું છે; આ દૃઢ આશરાનું લક્ષણ છે. આશરો તારો છે, એ સિવાય કોઈ અમારા જીવનમાં કશું કરનાર નથી, એવો ભગવાનનો દૃઢ આશરો, નિશ્ચય અને ભગવાનનું માહાત્મ્ય. સર્વોપરી, સર્વ અવતારના અવતારી, સર્વના કારણ, સર્વના નિયંતા, મારી-તમારી સર્વની બુદ્ધિના પ્રેરક-પ્રવર્તક એવા મારા ઈશ્ટદેવ સ્વામિનારાયણ ભગવાન ! એ આવા સાધુ થકી, મારા ગુરુ થકી, આ સંતો થકી મને મળ્યા છે; એ માહાત્મ્ય ! તો પછી એમનામાં કરનાર ભગવાન છે, આવું માનીને જીવીશું તો બેડો પાર થઈ જશે, યાદ રાખો ! દોષમાત્ર ટળી જશે. દોષ જોવાનું ટળી જશે. પણ આ જે મનાતું નથી એ માહાત્મ્યની કસર છે. દોષ જોઈએ છીએ એ અલંકારનું લક્ષણ છે. દોષ દેખાય છે એ દેહભાવનું દર્શન છે. બીજાની ક્રિયાની ટીકાટિપ્પણ કરીએ છીએ એ પોતાનો અલંકાર છે, એ મારો દોષ હે પ્રભુ, ટાળી દો ! અંતર્દૃષ્ટિ કરીને એવી પ્રાર્થના કરીએ. 'માહાત્મ્યની આવી કસર ટાળવા માટે તો જન્મોજન્મ ભગવાન આપણને એમની સાથે લાવે છે,' એવું બાપા બોલ્યા હતા.

જેનું અપરંપાર માહાત્મ્ય હોય એના દોષ ના દેખાય. દેખાય પણ એની ઉપેક્ષા થાય, મન પર ના લે. તમે ગાડીઓમાં બ્રહ્મજ્યોતિ આવ્યાં. હવે તમે આંખ બંધ કરીને કહો કે, તમને રસ્તામાં કેટલી ગાડીઓ મળી ? રોડ ઉપર બીજી ગાડીઓ હતીને ? સાર્થકલ, સ્કૂટર, ભેંસો, બળદિયા, ગાડાં, નાની-મોટી ગાડીઓ, ટ્રકો, બસો; એમાંથી કેટલું તમને યાદ છે

કહો ? ગાડીમાં તમે કંઈ આંખ બંધ કરીને બેઠાં હતાં ? બધું જોતાં હતાં કે, આ ટ્રક ગઈ, આ નાની ગાડી ગઈ, સ્કૂટર ગયું. આપણે જોયું પણ એની ઉપેક્ષા કરી, આપણે એને નોંધતાં નથી.

એ માટે એક દૃષ્ટાંત છે. પહેલાંના વખતમાં નર્મદા કિનારે બધા આશ્રમો જ હતા. એવો એક આશ્રમ હતો ને ત્યાંથી બે સંતો સામે કિનારે ગામ હતું ત્યાં ભિક્ષા માંગવા ગયેલા. એક મોટી ઉંમરના સાધુ અને એક યુવાન- ૨૦-૨૨ વર્ષનો સાધુ હતો. કથાવાર્તા કરવામાં મોડું થઈ ગયું, અંધારું થઈ ગયું. સંતો નદી કિનારે આવ્યા. પહેલાંના વખતમાં રાત્રે નદીમાં હોડીઓ ચલાવતા નહીં, એટલે લોકો તરીને બીજા કિનારે જાય. એક યુવાન દીકરીને પણ હોડી જતી રહી એટલે નદી કોસ કરવાનું રહી ગયું હતું અને તેને તરતાં આવડતું નહોતું તેથી તે ઊભી ઊભી રડતી હતી. એટલે પેલા યુવાન સાધુએ એ દીકરીને ખભે બેસાડી દીધી અને નદી કોસ કરાવીને સામે કિનારે ઉતારી દીધી. પછી એ સાધુઓ ચાલતા ચાલતા આશ્રમમાં ગયા. ગુરુ પાસે જઈને બેઠા ને બધી વાતો કરી. પેલા મોટી ઉંમરના સાધુના મગજમાં ગડભાંજ ચાલ્યા કરી કે, આપણે સાધુ થયા અને આણે છોકરીને ઊંચકીને ખભે બેસાડી નદી પાર કરાવી એ સાધુતા ના કહેવાય. એમનાથી રહેવાયું નહીં એટલે ગુરુ પાસે બોલી દીધું કે, 'આણે આજે બહુ ખોટું કામ કર્યું. એક યુવાન છોકરીને ખભે બેસાડીને નદી પાર કરાવી.' બધું સાંભળીને ગુરુ કહે, 'જુઓ, આ સાધુએ તો એ છોકરીને કિનારે ઉતારી દીધી ને એ તો ભૂલી ગયો છે, પણ ત્યાંથી ઊંચકીને આશ્રમ સુધી તમે લઈ આવ્યા. એણે તો સેવા કરી, પણ તમે એનું મનન-ચિંતવન કરો છો.' આણે આમ કરવું જોઈએ-ના કરવું જોઈએ, આમાં જ બધાં કુટાઈ જાય છે. આવું નહીં કરવું. પ્રાર્થના કરો કે, 'કોઈ ભૂલ કરું તો હે પ્રભુ ! તમે સુધારજો, સદ્બુદ્ધિ આપજો, ફરી આવું ના થાય એવી અમારી રક્ષા કરજો.' આપણે યોગીજી

નિર્દોષભાવે કરેલી સેવા
પ્રભુની પ્રસન્નતા અપાવે.
દોષમાત્ર ટળી જાય,
સુખિયા સુખિયા થઈ જઈએ.

મહારાજનો આ વારસો રાખવાનો છે. કોઈના દોષ જોવાના નહીં, એવું લાગે તો પ્રાર્થના કરો કે, ‘એનામાં સુધારો કરો અથવા તો મારામાં સુધારો કરો, હે પ્રભુ ! તો મારામાં દિવ્ય દષ્ટિ આવે.’ આ પ્રભુનું માહાત્મ્ય છે. પ્રભુનું માહાત્મ્ય હોય ને સાચા ભાવે પ્રાર્થના કરીએ તો પ્રભુ સાકાર કરે, કરે ને કરે જ, યાદ રાખો !

ઘરમાં પ્રશ્ન હોય, વ્યવહારના-ઉદ્યોગના પ્રશ્નો હોય, સત્સંગના પ્રશ્નો હોય, અંદરોઅંદર પ્રશ્ન હોય ત્યારે આપણે ધૂન નથી કરતા. પ્રભુનું માહાત્મ્ય છે, પણ આપણે એને એપ્લાય નથી કરતા. થાળીમાં જમવાનું પીરસ્યું હોય અને ભૂખ પણ લાગી હોય, પણ ખાઈએ નહીં તો ભૂખ જાય ? ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કહ્યું, ‘પાણી પીધા વગર તરસ ના છીપે, ખાધા વગર ભૂખ ના જાય, એમ ભજન કર્યા વગર કંઈ ના થાય.’ એટલે ભજનની ટેવ પાડીએ. માહાત્મ્ય છે, એ માહાત્મ્યને વર્તનમાં એપ્લાય કરવું છે, તમારા સંબંધવાળાં સર્વ નિર્દોષ ને દિવ્ય છે એ માનવું જ છે પ્રભુ ! નિર્દોષબુદ્ધિ એ જ સર્વોપરી સેવા છે. યોગીજી મહારાજ કહેતા કે, ‘નિર્દોષબુદ્ધિએ યુક્ત કરેલી સેવા એ સર્વોપરી સેવા છે.’ આપણે બધાં પ્રભુનાં થઈને જીવન જીવવા, પ્રભુને રાજી કરવાના ધ્યેય ઉપર પહોંચવા માટે સેવા કરીએ છીએ. સામી વ્યક્તિ શું કરે છે ? કેમ કરે છે ? શું બોલે છે ? શું ખાય છે ? એ જોવાનો આપણને અધિકાર નથી. આપણને અધિકાર છે એમની સેવા કરવાનો. નિર્દોષભાવે કરેલી સેવા પ્રભુની પ્રસન્નતા અપાવે. દોષમાત્ર ટળી જાય, સુખિયા સુખિયા થઈ જઈએ.

માહાત્મ્ય - એવું માહાત્મ્ય વધારવા માટે અઠવાડિક સત્સંગસભા, એવું માહાત્મ્ય હૈયામાં વધે એટલે રોજ ‘વચનામૃત’, ‘સ્વામીની વાતો’નું વાંચન, સત્પુરુષનો સમાગમ અને મન-કર્મ-વચને સેવા; આ આપણે કરવાનું. મને કરીને નિર્દોષ માનો, વચને કરીને ગુણગાન ને મહિમા ગાવ. કર્મ કરીને દેહને સેવામાં વાપરો. જુઓ, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ કેટલો સરસ

માહાત્મ્ય હોય તો
સેવા કરવાનો આનંદ આવે,
થાક ના લાગે, કંટાળો ના આવે.
આ માહાત્મ્યનું દર્શન છે !

કર્મો ! ભગવાનને રાજી કરવાના ભાવથી સૌનાં મુખારવિંદ ઉપર ઉત્સાહ, ઉમંગ, આવકારના કેવા ભાવ હતા ! એ તેમની અંદરના માહાત્મ્યનું દર્શન છે. આ બધી જે અદ્ભુત વ્યવસ્થા થાય છે, એ દેખાડવા માટે નહીં, પણ માહાત્મ્ય છે. આવા સંતો-ભક્તોની સેવા અમને મળી ! ભગવાને કૃપા કરીને અમને આ સેવામાં જોડ્યાં ! એવા માહાત્મ્યથી જે સેવા કરો છો, એ ભગવાનની પ્રસન્નતા અપાવશે. તો ભગવાનને રાજી કરવાનું જે ધ્યેય, ત્યાં પહોંચવાનું સરળ થઈ ગયું કે ના થઈ ગયું ?

અહીં ૭૫૦-૮૦૦ જેટલા ભક્તો ભેગા થયા છીએ. ચાર ઉતારા છે, ચારે ચાર રસોડાં જુદાં છે. ચારેય જગ્યાએ સ્વયંસેવકો છે, વ્યવસ્થામાં કોઈ પ્રકારની ખામી નથી. આ યુવાનો બધી જે સેવા કરે છે, એ માહાત્મ્ય છે અને માહાત્મ્ય હોય તો સેવા કરવાનો આનંદ આવે, થાક ના લાગે, કંટાળો ના આવે. આ માહાત્મ્યનું દર્શન છે ! શિબિરમાં સૌને બહુ મજા આવી, એ માહાત્મ્યનું દર્શન છે. માહાત્મ્ય વધી રહ્યું છે એટલે સંપ, સુહૃદભાવ, એકતા વધી રહ્યાં છે. માહાત્મ્ય વધી રહ્યું છે એટલે નિર્દોષભાવ વધી રહ્યો છે. અને એને લીધે સૌને એકબીજાંને મળતાં હૈયામાં આનંદ થાય છે, એકબીજાંને બધાં એમ ને એમ ભેટી પડે છે. એ શું દર્શાવે છે ? એ કંઈ ફોર્માલિટી છે ? ના, એ હૃદયનો ઉમળકો છે, એ માહાત્મ્ય છે ! પોતાનાં સગાંવહાલાં ઘણાં વર્ષે મળે તો કેવાં ભેટીને મળીએ છીએ. હવે તો સત્સંગી મળે તો એકદમ ઉમળકાથી, માહાત્મ્યથી બધાં ભેટતાં જ હોય છે. ભેટવાથી આપણને એનર્જી મળે, એનર્જી ટ્રાન્સફર થાય, યાદ રાખો ! સેવામાં થાક નહીં, ઊંઘ નહીં, કંટાળો નહીં, આળસ નહીં; એ માહાત્મ્યનું દર્શન છે ! દોડીદોડીને સેવા થાય, દોડીદોડીને આવકાર આપે, દોડીદોડીને જમાડે, દોડીદોડીને કામ કરે તો માનજો કે, એને માહાત્મ્ય છે. અને સત્પુરુષનો યોગ છે એટલે એ માહાત્મ્ય વેવવું ના થાય. વેવવાપણું નહીં, સમજદારીથી માહાત્મ્ય,

સમજણોયુક્ત માહાત્મ્ય! કથાવાર્તાને લીધે એ આપણાં વર્તનમાં આવ્યું છે.

પ.પૂ. પપ્પાજીએ એક બ્રહ્મસૂત્ર આપ્યું છે કે, ‘સંબંધવાળામાં મહારાજ જુઓ.’ એમનામાં ભગવાનને જોઈએ તો દોષ દેખાય જ નહીં. ભગવાન ખસે તો માણસદેખાય અને માણસદેખાય એટલે એના બધા દોષ દેખાય. હવે આપણી મોટામાં મોટી સાધના એ છે કે, માહાત્મ્ય વધતું જાય. અત્યારે સૌને ખૂબ માહાત્મ્ય છે, પણ હજી ઘરમાં, કુટુંબમાં, વ્યવહારમાં કંઈકંઈ થયા કરતું હોય તો બીજાનું જોયા વગર એક બાજુ બેસીને ધૂન કરવી એ સર્વોપરી સેવા છે. ભગવાનના થઈને જીવન જીવવું એના જેવી બીજી કોઈ સેવા નથી. અને એ સેવા કરી શકીએ એટલા માટે આ શિબિરો થાય છે, યાદ રાખો ! દેહને ભગવાનની સેવામાં વાપરીએ, પોતાની આવડત, હોશિયારીને અને આવડત, હોશિયારીથી પ્રાપ્ત થયેલું ધન ભગવાનના કાર્યમાં વાપરીએ તો તે ઊજળું થઈને પાછું આવશે, પણ અંદર રહેલી જે આસક્તિ, અંદર રહેલા જે ભાવો, તે ઓગળી જતાં આપણને સર્વાંગ પ્યોરિટી પ્રાપ્ત થશે અને એનો આનંદકંઈક જુદો આવશે.

આ શિબિરમાં આપણાં સૌના વહાલા શાંતિભાઈની આપણે સ્મૃતિ કરીએ છીએ. આપણને શાંતિભાઈ એટલો બધો પ્રેમ આપીને, આપણાંમાં એટલું બધું માહાત્મ્ય પ્રસરાવીને ગયા છે કે, ખરેખર એમને યાદ કર્યા વગર રહી નથી શકતા. પણ એમની સાચી સ્મૃતિ એટલે એમણે જે આપ્યું છે એને આપણા વર્તનમાં લાવવું છે. આપણે બધાંએ ભેગાં થઈને પ્રભુનું કાર્ય, પ્રભુની રીતે, પ્રભુને રાજી કરવા કરવું છે. મને સારું લાગે છે, મને ગમે છે એટલે કરવું છે એમ નહીં, પણ ભગવાનને રાજી કરવા કરવું છે. ભગવાનને રાજી કરવા કરીએ તો નિર્દોષભાવ આપોઆપ આવતો જશે. તો, આ ત્રણ દિવસની શિબિરમાં આપણે હળીમળીને

ભેગાં રહીશું અને એકબીજાંનું માહાત્મ્ય સમજીશું તો આનંદ ખૂબ આવશે. એ આનંદ લઈને આપણે જવું છે અને એ આનંદ લઈ જઈને બધે વહેંચવો છે. આપણે આવી ભક્તિ પ્રગટાવવી છે, યાદ રાખો ! સાધુ-સંતોનું માહાત્મ્ય છે, તેમ સાથે સાથે ભક્તોનો આદર કરીએ, માન આપીએ ; એમાં આપણને આનંદ થવો જોઈએ.

અક્ષરધામની એક્ઝામમાં પોતે જ પોતાના એક્ઝામિનર બનીને માર્ક્સ મૂકવાના છે. પછી ટોટલ કરજો કે, નાપાસ થયા કે પાસ થયા. આ ત્રણ દિવસમાં ચેકિંગ કરજો. ‘જમવામાં મને આમ બેસાડ્યો, આને આગળ બેસાડ્યો, આણે આમ કહ્યું-તેમ કહ્યું, અમે કંઈ કમ છીએ ? અમે પણ આખી જિંદગી કુટાયા છીએ.’ તમે જુઓ તો, સમાજમાં આના જ ઝઘડા હોય છે અને એવા ઝઘડાને તિલાંજલી આપવા તો આપણે ભેગાં થયાં છીએ. અક્ષરધામમાં અખંડ આનંદ હોય, એકબીજાંનું અખંડ માહાત્મ્ય હોય; તો પોતાપણાનો ભાવ ભુલાઈ જશે, સુખિયાં સુખિયાં થઈ જઈશું. અને એ માટેનો આ ટ્રેઈનિંગ કેમ્પ છે. એટલે, આપણે પોતે જ એક્ઝામિનર થઈને આ ત્રણ દિવસ ચેકિંગ રાખજો કે, મને કઈ જગ્યાએ દુઃખ થયું, કઈ જગ્યાએ ખુશ થયો, મજા આવી ? એ ચેક કરજો પછી માર્ક્સ મૂકજો ને પછી જોજો. કોઈને કહેવાની જરૂર નથી કે, પાસ થયાં કે નાપાસ. તમે તમારી જાતે જ સમજી લેજો. આ સભામાં તો મોટા ભાગનાં બધાં પાસ થાય એવાં છે, કોઈ નપાસ થાય એવાં નથી. પણ, આપણે તો ડિસ્ટ્રેક્શન લાવવામાં, આગળ રહેવામાં પહેલો નંબર લાવવાનો છે. તો, ત્રણ દિવસ આપણે ખૂબ જાગ્રતતાથી ભક્તિ કરીએ. આપણને સૌનેય પ્રભુએ ભેગાં કર્યાં છે. એમના થઈ જીવન જીવી, વિચાર-વાણી-વર્તનથી એમની સુવાસ પ્રસરાવીએ. આપણને સૌને પ્રભુ એવાં બનાવે એવી પ્રભુચરણે, ગુરુચરણે પ્રાર્થનાઓ !

જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !

સાધુ-સંતોનું માહાત્મ્ય છે, તેમ સાથે સાથે ભક્તોનો આદર કરીએ, માન આપીએ ; એમાં આપણને આનંદ થવો જોઈએ.

